

REVISTA POLITICĂ.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 5 fl., pe jumătate de an 2 fl. 50 cr.; pentru România și alte țări pe an 14 lei, pe jumătate de an 7 lei. — Anunțul ie coastă: un șir petit sau locul acestuia prima dată 6 cr., a doua 9 cr., eară a treia oară 12 cr. — Un număr coastă 22 cr

Abonamentele și anunțurile se trimit la redacțiune. — Anunțuri primesce și tipografia lui R. Eckhardt în Cernăuț. Abonenții din România, pentru înlesnire, pot trimite abonamentul și la librăria Socec & Comp. în București. — Manuscrisurile și corespondențele se trimit la redacțiune. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se înapoiază.

Ese la 1 și la 15 a fie-cărei luni.

Cătră domnii abonenți!

Domnii abonenți carii sînt în restanță cu prețul abonamentului pentru „Revista politică“ sînt rugați a achita datoria D-lor în timpul cel mai scurt de oare ce suma restanțelor represintă aproape jumătate din întregul abonament. Totodată invităm pre domnii abonenți a face abonamentele fără întârziere pentru anul viitoriu. Numerul din 15 Decembre 1890 nu a putut eși din cause neprevădute. Domnii abonenți sînt însă prin numerul acesta recompensați.

Red.

Suceava, 1. Ianuarie 1891.

La sfîrșitul anului V. și începutul anului VI. al existenței diariului acestuia trebuie să aruncăm o privire asupra activității noastre politice, a Românilor din Bucovina și să constatăm, că în anul decurs nu am făcut nici un progres considerabil. Pe toate tărâmurile vieții publice am ramas unde am fost, pentru viața unui popor însemnează aceasta însă un regres. Causele trebuie să la cautăm în noi înșine. Lipsa de abnegațiune lipsa unei activități energice, carile se arată totdeauna însă numai acolo, unde nu sînt clasele conducătoare ale unui popor insufletite de iubirea adevărată a națiunii, sînt explicațiunea acestei situațiuni triste a noastre. Pe când Românii din Ardeal și din Ungaria, nevoind a aminti pre cei din Romania, desvoltă o putere de viață, carea se manifestează în fie care și în ori ce privință, noi pare că nu am fi din același sânge, pare că ne-am stricat rasa. Nu-i vorbă avem și noi bărbați luminați și iubitori ai națiunii lor dară sînt puțini și isolați.

O consolidatiune a început a se face, dară progresa foarte încet de oare ce ambițiunile netalentate și nechieimate, de cari dispunem în prisos, pun piedeci în toate părțile.

Cum ne-am făcut datoria până acuma prin 5 ani, de a lumina fără de privire la persoane, ambițiuni și vanități pre cetitorii noștrii, cari au trebuință de informațiuni exacte, despre afacerile publice, așa vom face-o și în viitoriu.

Negociațiunile despre convențiunea comercială cu Germania.

În 2 Decembre a deschis ministrul de externe contele Kalnoky înțaița ședința a conferinței tarifale austro-germane cu o cuvîntare și a predat presiidiul șefului de secție Szögyenyi, pe lîngă care este atașat din partea ministeriului de externe consilierul aulic baronul Glanz.

Guvernul austriac este reprezentat prin consilierul ministerial Kalchberg și consilierul de secție Jorkasch-Koch; guvernul unguresc prin consilierii ministeriali Mihalowicz și Andreanszky. Din partea guvernului german sînt delegați consilierii guverniali superiori intimi Huber și Mosler consilierii intimi de legațiune Jordan și baron Lindenfels, consilierul guvernial Henle și directorul general al vămilor din Bavaria Mag. La propunerea contelui Kalnoky sau declarat negociațiunile de confidențiale.

Ar fi de dorit, ca negociațiunile să aibă un rezultat favoritoriu. Decă negociațiunile ar rămîne fără rezultat ar fi periclitat viitorul economic al întregii Europe pentru mulți ani și ar trebui să urmeze o luptă economică a tuturor în contra tuturor. Sfîrșitul ar fi o crisă financiară a tuturor statelor.

Ambele guverne au toată aplecarea pentru a încheia o convențiune; imperatul nostru însuși, a expr-

mat la un prând la curte ministrilor și delegaților austriaci, ungurești și germani așteptarea ca negociațiunile să aibă un rezultat favorabil. În senatul imperial german dau desbaterile bugetare tuturor partidelor ocaziunea să se exprime fiecare după punctul său de vedere asupra negociațiunilor; adversarii principali ai convențiunii sunt conservativii extremi, carii sunt toți agrari și pe lângă cării s'au alipit spre mirarea tuturor conducătorii centrului catolic-clerical, cunoscutul particeclerist Windhorst. Acesta s'a declarat hotărît în contra ori cărei favorisări al importului de vite și în contra reducțiunii taxelor vamale pentru cereali, deși scumpetea produsă prin aceste taxe a victualilor a întărit foarte mult partida social-democratică. Atitudinea acestor domni este explicabilă, de oarece 72 procente ale pământului cultivat cu grâne se află în mâinile marilor proprietari, și de oare ce a noua parte a întregului teritoriu al Germaniei este proprietatea a 17 proprietari mari.

Din repetițiile declarațiunii ale cancelariului Caprivi s'a putut înțelege, că el este aplecat a încheia o convențiune cu Austro-Ungaria, explicațiunii detaliate nu a putut da din cauza negociațiunilor pendente și a rugat de mai multe ori, a nu provoca o discuțiune asupra detaliilor ehestiunii acesteia, de oare ce ar pute să influențeze nefavorabil asupra negociațiunilor. La noi se face opozițiunea cea mai mare unei convențiunii cu Germania din partea industriașilor de fier și din partea unor rami ai industriei textile, pe când alte industrii precum cea a lemnului și hârtiei sunt pentru cele mai largi concesiuni. Aceiași atitudine o observă și majoritatea interesenților și industriașilor agricoli.

Opozițiunea industriașilor amintiți mai sus se va pute cu atât mai lesne învinge, dacă li se vor deschide aspecte bune pentru intrarea produselor industriei lor în România, dintre cările de pildă confecționarii de haine din Viena au trăit până la expirarea convențiunii numai din exportul în România.

Opozițiunea agrarilor noștri și mai ales a celor ungurești în contra admiterii vitelor, grânelor păpușoiului, vinului etc. din România va înceta, dacă piața germană nu va fi mult închisă produselor noastre de aceeași natură.

Respunsul pre carele ministrul austriac de comerț l'a dat unei deputațiunii, în timpul din urmă unei deputațiunii a țesătorilor de bumbac, carii au reclamat în favoarea înnoirii relațiunilor comerciale cu România, este o dovadă, că în cercurile hotărîtoare din Viena există voința serioasă, a intra în relațiuni amicale cu România și pentru schimbul reciproc al mărfurilor. Ministrul adevărat a fost respuns, că Austria nici decum nu este noaplecă, a încheia cu România o convențiune nouă; și din partea ungarilor nu mai este de așteptat o opoziție; este însă treaba României să propie reînceperea negociațiunilor.

Se înțelege din sine, că până ce nu vor fi re-

gulate relațiunile cu Germania nu se vor pute începe negociațiunile cu cele lalte state. Aceste negociațiuni de sigur vor dura vr'o câteva luni pentru că opozițiunea unor cercuri interesate se va pute învinge numai cu multe dificultăți, totuși putem spera, că interesul general al statelor respective va produce o soluțiune favorabilă.

Controla obligatorie pentru mascuri în districtele frontierei din Bucovina.

Cu ziua 1. Decembre a. c. s'a introdus controla obligatorie pentru mascuri în districtele de lungă frontiera Bucovinei va se dă: mascurii carii vor să se vîndă sau să se ducă la tîrg, trebuie duși la oficiul financiar cel mai aproape, carele are să libereze certificatul de însoțire. Mânarea mascurilor pe jos este oprită, ei pot fi transportați numai cu trăsura și anume numai cu cai. Întrebuințarea de trăsuri trase de boi este oprită. Organele însărcinate cu supraveghierea serviciului financiar și veterinar sînt îndreptățite a controla neîntrerupt numărul mascurilor din comune.

Fie cine va înțelege, cu câte cheltuiile va împovăra executarea rigoroasă a acestei mesuri pre poporul nostru serman, de oare ce este silit a pierde o mulțime de timp cu transportul mascurilor la stațiunile financiare pentru scoaterea certificatelor. Într'acest felu va rămîne poporul cu mascurii săi aproape de tot esclus dela tîrguri și va fi silit să-vîndă în sat pentru că transportul cu cai îi va fi prea scump. Negustoriul seau agentul său va face prețurile cum va voi lipsind ori ce concurență, eară dacă va vinde omul mascurii băcanului seau cărșmariului din sat, atncci acesta îi va da o parte de preț în marfă cu prețuri peste valoare și în rachiul, pe când dacă i-ar fi posibil să aducă mascurii la lîrg aice ar obține prețuri mai bune în urma concurenței muștireilor și ar cumpera cele trebuincioase mai eftin, pentru că nu este avisat numai la un negustoriu.

Acuma pentru populațiunea sermană dela țeară sînt puținii mascuri, carii îi hrănește pe lungă casă, pentru timpul ernei un venit însemnat al economiei, fie care cruceri îi scump pentru țeranii sermani, prin măsura aceasta i se impune însă o pagubă de mai mulți florini pentru fie care mascur. Popolațiunea sermană este însă partea cea mai mare a țeranilor noștri, ei aduceau până acuma la tîrg și cei mulți mascuri. Dară și țeranul mai avut, care are boi dară nu poate ține cai, nu stă mai bine, pentru că toc-mirea unei trăsuri cu cai îi priciniește cheltuieli foarte însemnate, majoritatea lor va căde prin urmare asemenea în mâna agenților, ca și țerănimea sermană.

De oare ce nu s'au ivit însă nici în Bucovina nici în statul vecin România oare cari boli de vite, carile ar reclama din considerațiuni de ale poliției veterinare mesuri preventive speciale, am fost înfor-

mați dintr-o parte autoritativă, că această măsură s'a introdus pentru a pune capăt contrabandei. Drept aceasta noi cu atât mai puțin putem înțelege scopul acestei dispozițiuni. Frontiera către România este aproape de tot închisă, cu cheltuieli foarte mari s'a îndoit corpul livisorilor la frontieră care mai este întărit și cu gendarmi și soldați, în satele dela frontiera s'au înființat stațiuni întărite de livisori și gendarmi, revisorii de vite și gendarmii de controla eseroitează prin sate controla veterinară, prin urmare se pot trece ca contrabandă numai foarte puține, vite dacă organele pentru supraveghierea frontierei își fac datoria, despre ce nu ne îndoim. Numai în foarte puține cazuri s'a putut până acum constata contrabandă și în regulă s'a arătat, în cas când s'au oprit vite ca contrabandă, că denunțarea a fost nefundată. Contrabanda în proporțiuni mai mari ar fi posibilă numai cu ajutorul organelor pentru supraveghierea frontierei, nu avem însă nici un motiv a ne îndoi de spiritul bun, de care este însuflețită veghia financiară de oare ce nu au străbătut în publicitate atari cazuri.

Dacă însă ar fi provenit de sigur ar fi ajuns la cunoștința fiecăruia. Pentru un atare cas nu ar folosi controla obligatorie nimie, de oare ce dacă ar fi înțelese organele pentru supraveghierea frontierei, ar rămâne ilusorie atât notificarea cât și liberarea certificatelor pentru vitele trecute peste frontieră ca contrabandă. Afară de aceasta cum poate fi populațiunea săracă silită, să respătiască urmările astor deliecte cu sudoarea sa.

Ce este dară rezultatul acestei mesuri? Pe de o parte îmbogațirea unor bacani și crișmari stabiliți prin sate, pe de altă parte însă pagube mari pentru poporul dela țeară, care la vândarea vitelor va fi prada acestor oameni, de oare ce aceștia vor monopolisa tot comerțul dictând ei prețurile în lipsa ori și cărei concurențe.

Pentru revocarea acestei mesuri s'a înaintat ministeriului deja o petițiune și sperăm că deputații nostri și comitetul provincial vor stărui din toate puterile, pentru a obține în timpul cel mai scurt revocarea acestei dispozițiuni, care este foarte asupritoare pentru populațiunea sermană și îngrenie ori ce negoț.

Conferența pastorală din ținutul Rădăușului pe anul 1890.

Prin cerculariul protopresviterial din 25 Mai (6 Iuni) a. e. Nr. 143 au fost înștiințați toți păstorii de suflete ai acestui decanat, cumcă conferența pastorală pe anul acesta se va ține în școala poporală din Rădăuș la 22 Octomvre (3 Noemvre) a. e. Înștiințați de a liturgisi în biserică parochială din Rădăuș în ziua aceasta au fost părinții: Leon Maximovici, Niculai Turcan și Georgi Pojoga, er' administratorul parochial din Burla, părintele Georgi Pauline

a ține cuvântarea ocașională. După s. liturgie cam pe la oarele 10 a. m. a mers gremiul întreg în frunte cu prea encernicia sa dl. archipresviter staurofor Ioan Mândrilă și cu asistenții protopresviteriali d-nii: Niculai Sbiera și Tit Turturean drept la școală. În gremiu se aflau pe lângă părinții amintiți: veterarul acestui protopresviterat, parochul și exarchul din Horodnicul de jos, părintele Niculaiu Popescu, care în decursul conferenței se deplângea mai adese ori, că n'aude nemică din cele ce se vorbesc; apoi părinții: Patraș Teodor, Iliuț Teodosiu, Polonic Teodor, Bacinschi Epifanie, Gheorghian Georgi, Tomiuc Vasile, Vorobchievici Ioan, Isopescu Vasile, Bădăluță Ilarie și Teleaga Gavril.

Ajunși în școală după sălutarile îndatinat rostiră cu toții rugăciunea: împérate cerese, după care se adresa precucernicia sa dl. archipresviter staurofor și președinte al conferenței către conferențari cu o cuvântare bine chipzuită și nimerită, care tracta despre însămăntarea conferențelor pastorale mai ales în ziua de astăzi. Oratoriul a espus până la convingere folosul conferențelor pastorale nu numai pentru preuții cei mai tineri, ci chiar și pentru cei încărunțiți în pastoria sufletească dacă numai vin membrii preparați la conferență și nu scapă din vedere scopul acesteia, ci iau parte activă cu toții reflectând și disbatând cu demnitate și serioșitate cele ce se aduc înainte. Spre capetul cuvântării prea demnul orator se disvinui oare-cum, cumcă singur s'a făcut dătorința sa încunoștințând circuland'o pe toți preoții acestui protopresviterat destul de timpuriu despre timpul și locul când și unde se va ținea această conferența așa că domni conferențari au avut timp destul la dispoziție pe de o parte spre a și lucra temele teologice și pe de altă parte spre a reflecta la cele ce ar voi să le aducă înaintea conferenței.

Întona, cumcă viind preuții preparați la conferință și luând parte activă la toate disbaterile și eorespondentul dela „Revista politică“ nu se va mai găsi înde nat a serie despre lăncezala conferențelor pastorale. După acesteia prourma oratorul cam astfel: Venerabililor părinți și frați permite-ți mi să mă folosesc de ocașione și să Vă atrag atențiunea la unele lipse și neregularități. Nu în toate parochiile am aflat cu ocașia viditației canonice ordine într'u toate. Așa bună oară: la întroscrierea în cărțile mitricale, și de aceea voiesc acuma a aduce înaintea modul cum este de urmat în casurile referițiue.

I. Când se întâmplă de se botează un prunc într'o altă parochie, preotul care a botezat îl întroscrie în mitrica sa ca de obicei, adecă umplând toate rubricile dară fără de „N-rul curent“. După severșirea actului face înștiințare la parochiatul referitiv de care se țin părinți pruncului și preotul de-acolo îl întroscrie cu N-rul curent.

II. De se întâmplă și moare un om în o parochie străină, parochul referitiv după înmormântare îl în-

toscrie cu N-rul curent, face deci înștiințare la parohiatul caruia o aparținut defunctul și parochul referitiv îl întroscrie în mitrica sa fără N-rul curent

III. La căsătorii unde mirele sau mireasa minorenă se serie sub rubrica celui minoren conform cerculariului consitorial din 25 Mai (6 Iuni) 1884. N-rul 1020 (Cilesee cerculariul).

Dacă se dă mărturie de vestiri în scopul cununiei în o altă parohie se însamă aceasta în rubrica, care arată „diua cununiei“ apoi se umplu toate rubricile afară de cea a nunilor notându-se în rubrica ultimă: „Se adevăresc datele aceastea de preotul N. N.“

Apoi m'am convins parte personal parte din deplângerile ce mi-au sosit, cumcă nu în toate școlile se predă regulat învățământul din religiune. Ve rog fraților, în viitoriu să și împlinească conștiincios fiecare și această dătorință. De are cine-va să predeie învățământul acesta în o atinență, deci în o altă comună politică, se o facă aceasta cu atâta mai vârtos ca se aibă (voind a cere) și drept de a căpăta o remunerațiune pentru aceasta.

Mi-au venit și unele deplângeri pentru pregravări. Cu privire la aceasta vă rog cu tot adinsul a păși cât se poate de correct și cu prudență pastorală față cu poporeni săi, nescăpând din vedere că preoții au mulți neamici și rēuvoitori, cari ar voi să facă din tânțariu armasariu. La observarea ce li-o făceam unor poporeni, care mi sau deplâns, că de ce n'au făcut-o aceasta la vidițația canonică, ca să constatez starea adevărată a lucrului chiar la fața locului, mi s'a răspuns, că ei n'au avut de scire. Cu privire la această încă vă rog fraților să și înștiințați pre toți poporeni despre timpul visitației canonice cu învitarea, că cine arc vr'o durere oarecare să se înfățișeze atuncia. Asemenea doresc, ca'n viitoriu să nu mai provie nepăsări și trăgănări cu estradarea unor curende urgente (precum s'a întâmplat în anul acesta odată), căci prin aceasta suferă serviciul.

După ce le-am atins aceastea declar conferența pastorală de astăzi de deschisă și învit pre părintele Ion Vorobchievici se ocupe locul de protocolant conferențiar ear' pre părintele Gheorghii Pauliuc se peroreze cuvântarea cu care a fost însărcinat. Părintele Vorobchievici își ocupă locul la masa presidială ear' părintele Pauliuc urcându-se pe catedră ceti un discurs alcătuit cu multă îngrijire și cu mult studiu despre cauza: „De ce nu produce cuvântul ddeiesc în present fructe mai mânoase la poporul nostru?“ Vorbind recte cetind aproape 3 pătrări de oare n'a fost întrerupt de nime, după ce a terminat însă a fost întimpinat de cătră conferențiar cu strigăte de „bravo“.

Discursul aceasta e demn de tipariu și nu ne'ndoim, cumcă va apăre în „Candela“.

Președintele ceti răspunsul prea venerabilului

Consistoriu relativ la propunerile făcute în conferența pastorală din anul trecut de părinții Niculai Sbiera și Vasile Isopescu. Anume facuse părintele Sbiera propunerea, că, precum se leagă foaia ordinațiilor a parochului cu bani luați din discos, să se lege tot pe sama discosului și foaia ordinațiilor a cooperatoriului. Cu privire la acestea oreadueșce prea venerabilul Consistoriu, că de oare ce și foaia ordinațiilor a cooperatoriului este act officios în viitoriu să se lege aceasta tot din banii discosului sub îngrijirea și răspunderea parochului. Relativ la propunerea părintelui Isopescu că adevăc foaia ordinațiilor a cooperatoriului să i se trimită dela Consistoriu direct acestuia și nu prin parohiat a binevoit prea venerabilul Consistoriu a răspunde negativ și anume din causă, că cooperatorul ar trebui se plătescă porto postal pe când la parohiat merge ca officios; rămâne deci ca înainte ca parochul săi trāmite cooperatoriului foaia'i sosită la parohiat.

Apoi ceti președintele Cerculariul Consitorial prin care sūnt provocați protopresviterii precum și toți păstorii de suflete a veghia ca în viitoriu să nu se facă abusuri din partea unor colectanți de milostenie, de multe ori și'n contra intereselor bisericii noastre și totuși pe pielea și sama bietului nostru popor. Diregătoriile politice încuviințeză a face colectări pe la cunoscuți și pe timp determinat, dar' nu a umbla din casă în casă zile-septemāni și luni întregi. Păstorii de suflete să și lamurească pre poporeni săi despre aceasta.

După ce s'au adus de unii preoți câte va casuri de abusuri de felul celor atinse și modul cum au purces ei înainte, președintele ceti ordinul prea venerabilului Consistoriu cu privire la forma esterioră a scrisorilor de corespondență cu autoritățile (instantțele) mai mari, coordonate și subordonate făcându-se îndemn a se ține strict de cele cuprinse în foia ordinațiilor Nr. 1 ex 1870. Părintele Niculai Sbiera rădicându-se propune, ca prea venerabilul Consistoriu să li mijlocească preoților paușalul de cancelarie, ca nu cumva neavând unii sau alții de unde să puie din al său să calce legea pastorală prin pregravări față cu poporul.

Aducându-se propunerea aceasta la votare se primi ea unanim. (Credem c'ar fi timpul să se considere odată această dorință, care după cât scim e a întregului cler din țară).

Părintele Iliuț cerend cuvântul dice, că nu-i în chiar cu responsabilitatea parochului față cu foia ordinațiilor menită pentru cooperatură. Desbatându se despre aceasta mult, părintele Patraș adaose părerea sa, că de oare ce parochul este șeful conductoriu al cooperatoriului în ale păstoriei avend al introduce și al disrădica din serviciu să aibă îndetoriarea la introducere ai preda și la disrădicare a lua în samă foia ordinațiilor dela cooperatură aratănd lipsele ce sar ivi la protopresviterie. Cu aceasta

se învoiră toți și după ce-și esprimeră mai mulți conferențieri socotința ca aceasta să nu se iae la protocol s'a dis că pentru uniformitate ar fi bine ca în viitoriu să-i trimită parochul foia ordinațiunilor cooperatorului prin jurnal, ca astfel să se poată la cas de trebuință legitima, cumca i-a trâmisi'o.

Trecând la ordinea zilei președintele întreabă în virtutea Circulariului Consistorial din 8 (20) Februar 1857 ori de nare cine-va ceva de vorbit despre întâmplări de colisie în păstoria sufletască, despre mijloacele de sporire în păstorie, despre necuviinți sau neajunsuri în purtarea unor preoți și în cas afirmativ ce-ar fi de propus la înaltul scaun spiritual?

Parintele Patraș întreaba conferența: dacă se aduce preotului la botezat un ermafrodit (feteleu, Zwitter) botezându-l ce felu de nume săi deie bărbătesc sau femeiesc? Schimbânduși mai mulți conferențieri păreri se rădica și parintele Bădăluță de spuse că a avut un atare cas și că la pronunțarea formei botezului a condiționat de este parte barbătescă „Joane ar de este parte femeiască „Joana“. dară în mitrică ar fi scris Jon, propunendu-și a serie la prea venerabilul Consistoriu și a cere instructia necesară. Copilul după câte-va zile a murit și Sântia sa a întrelasat a mai serie. Toți conferențierii s'au întrunit a cere dela prea venerabilul Consistoriu deslușire în privința aceasta.

Tot parintele Patraș întreabă ori dei primit botezul pe pânțele, când adevă muierea nu poate naște și moașa sau altul cine-va e necesitat să boteze dându-i copilului forma botezului fără să'l vadă că ce-i băet sau copilă? După ce s'a vorbit mult pro și contra s'a decis a cere și'n privința aceasta deslușire dela Consistoriu.

Parinte Bacinschi întreabă: cum să se poarte preotul cu căsătoriiți dispărțiți prin judecătorie? Relativ la aceasta s'a vorbit foarte mult; mai toți preoții au luat parte la disbaterea acestei întrebări citând legi canonice și civile, dară în urmă se 'nvoiră a face întrebare la Consistoriu: care cununie anume să se deie unora ca acestora și cum să se întroscrie ei în mitrica cununăților? ca boltein și fată? sau ca veduv și vedană?

Parintele Vorobchievici amintind de articolul II. din legea interconfesională din anul 1868 și de foia ordinațiunilor din 7 (19) Juni 1885 dice că nici într-un locu nici într-altul nu stă ori de trebuie să se facă înscințare la diregetoria politică sau nu, dacă vine un tată și cere dela un preot trecerea copilului său la legea noastră? La aceasta răspunde dl. președinte dicând, că preacucerneția sa a avut multe casuri de astea și că tot dea una ia trimis pre părinți la căpitanie se anunțe trecerea, și că capitanul la timpul seu a înscințat și pre părinții copilului și pre preotul care l'a fost botezat despre trecere. La dorința mai multor preoți s'a decis a face întrebare și'n privința aceasta la Consistoriu.

Tot parintele Vorobchievici aduce conferențierilor aminte, cumcă o parte mare din populațiunea noastră ortodoxă merge în fiecare an la lucru la Moldova, unde petrece de cu primăvară până târziu toamna. Acolo cei mai mulți nu umblă de loc la biserică și astfel devin indiferenți față de aceasta. Cei mai mulți sânt capi de familie, carii își lasă acasă femeile și copiii de capul lor; acestia se demoralizază și corupțiunea prinde rădăcini tot mai adânci în poporul nostru. Sântia sa roagă ca domnii conferențieri să binevoiască a-și de păreri despre modul, cum s'ar putea impiedica bater cât de puțin acest rău și veni într'ajutoriu religiosității poporului?

Aice se'ncline o disbatere generală. Îți facea placere să veți cu ce interes și căldură ar voi să steie fiecare păstoria cu trup și suflet pentru oile sale cuvântătoare, — dar' — pe cât te bucura asta pe deoparte, pe atâta ți se umplea inima de adâncă mahnire pe de altă parte aușind cât de mișeșce se tratează poporul nostru din partea străinilor, ba chiar vornicilor și scriitorilor comunali. Toți șciau să spună, cumcă căpitania încuviințază, ca jidovii să vândă omeni (Incrători) la Moldova. Jidovii fac în diua de astăzi cele mai bune geșeftari cu brațele muncitoare. Ei iau pentru sine jumătate din ceea, ce i s'ar cuveni omului pentru lucru dela boieriu, apoi îi plătesce cealaltă jumătate omului înainte și cu aceasta îl prinde; apoi se pune de scrie contractul mai-tot de-a una singur și după ce a pus omul degetul și s'a prins în capcană îi mai scoate cartea cu dătoriile pe holercă, care parte a luat'o acasă dar' în cea mai mare parte a consumat'o în cărșmă, unde fiind omul bat de multe ori i-a dat o $\frac{1}{2}$ și i-a scris 3—4 jumătăți. După cea scăpat bietul om din mâinile jidovului trebuie să mai plătească vornicului și scriitorului comunal, ba de multe ori și la cutare scriitoras din căpitanie pentru alcătuirea și subserierea pașaportului. S'a vorbit apoi, că poporul merge la Moldova bând și chiuind, și să 'ntoarnă înderept gemând și oftând fiind cei mai mulți bolnavi. — Și câți copii ilegitali trebuie să boteze preoții de pe acel timp al demoralizării?!

De oare-ce și esprimeră mai mulți preoți părerea al ruga pre prea Venerabilul Consistoriu pentru intervenirea sa la guvern, ca această să opriască mergerea la lucru la Moldova, parintele Niculaiu Sbiera aduse înainte, că s'a întâmplat odată în capitanatul din Rădăuți pe când trăia căpitanul Keschmann, unde veniră 100 de unguri de cerură pașapoarte cu cari să treacă la lucru la Moldova. Capitanul întâiu s'a opus și nu voia să li deie, dar' anșind amenințarea căci n'au ce mânca și că se li deie d-lui de lucru de nu ei se vor da la furat ca să se hrănească, apoi n'au încotro ei li deie pasapoartele dorite.

Afară de parintele Sbiera au mai vorbit mulți preoți aducând felu de felu de casuri înainte. Din vorbirea tuturor elucea voința firmă și interesul viu pentru poporeni săi, ca acestia să nu fie lasați sorții

în privința religiozității lor. Părintele Polonic își exprima socotința, cumcă ar fi bine, ca oamenii înainte de ce pornesc la Moldova să vie la biserică, unde să li se facă rugăciuni de drum și să li se ție o cuvântare potrivită de cătră preot. Punctul acesta, adecă pereclitarea religiozității poporului nostru prin mergerea la Moldova a consumat foarte mult timp. căci mai toți conferențieri au luat parte activă la disbatere. În urmă o parte în frunte cu părintele Patraș a fost de socotința ca conferența să se adreseze la prea Venerabilul Consistoriu cu întrebarea: cum să se facă, ca religiozitatea poporului nostru să nu se pericliteze? Pe când altă parte mai număroasă în frunte cu părintele Sbiera duse: noi alegem reprezentanții noștri pre cari îi trimitem la Viena în senat și în dieta de țară din Cernăuți, pre aceia să'i rugăm ca d-lor să se gândească și să lucreze pentru sănarea răului acestuia. — La sfârșitul disbaterei părintele Vorobchievici, care a provocat discuțiunea aceasta adaoșe părerea Sântiei sale, că Consistoriul și direcția bunurilor ar pute să lucre, ca d-nii administratori de forestierie și domenii să deie oamenilor de lucru pe moșiile fondului religionariu? (Cela ce scrie acestea își mai pune o întrebare: oare dacă moșile boieresci în locu să încapă în mâni jidovesci s'ar arênda la țărani n'ar fi și aceasta un mijloc de scăpare pentru bietul nostru popor? Onoare boierilor din Stroiști lângă Suceavă, cari năimese moșia lor numai țărănilor din locu, cari în scurt timp vor fi cei mai bogați țărani români din tot ținutul Sucevii ba poate cu timpul și din toată Bucovina.) — Președintele ceru apoi temele teologice. După ce fură toate tencuite pe masa presidială se ceti câte una din fiecare ram, și anume ceti părintele Pojoga din dreptul canonic, părintele Bădăluță din teologia dogmatică, părintele Teleaga din teologia morală, părintele Pauliuc din teologia pastorală și părintele Turcan din Catechetică. — Temele cetite se declarară de conferențieri de bune și elaborate cu îngrijire.

La ordinea ȃilei erau mai departe: propuneri libere. Aice se rădică părintele Bădăluță de vorbi pentru înființarea de biblioteci protopresviteresci. Sântia sa își adaoșe părerea că ar fi poate mai potrivite, când să va fi îngrijit de isvoare, să nu fie obligat fiecare preot de a lucra toate 5 temele de astă ȃi, ci să se alege o temă și căutând isvoare potrivite s'o elucre pe larg și cu aceea acurateță care s'o facă deamnă de tipariu. Sântia sa își permise întrebarea, că câte teme teologice au fost până acuma tipărite? și totuși sunt mai bine de 300 de preoți cari au lucrat și lucră la teme de felul acesta. S'ocotința Sântiei sale este ca să se priviască de ur merit mai mare elaborarea tuturor 5 teme, dare obligatorie să fie elaborarea numai a unei teme. S'a vorbit pro și contra acestei păreri, dară părintele Bădăluță a rămas pe lângă părerea că biblioteci protopresviteresci sânt în tot casul de mare necesitate

Părintele Pauliuc cerând cuvântul roagă conferența să facă propunere la prea Venerabilul Consistoriu pentru așederea de predicatori ambulanti în fiecare protopresviterie. Relativ la aceasta s'a vorbit încă mult și de oare ce erau unii de părerea, ca 2 predicatori ambulanti în toată Bucovina sânt de ajuns, părintele Patraș roag ca conferența să lase pe sama consistoriului a decide: câți predicatori ambulanti ar fi necesari pentru întreaga diecesă?

Părintele Niculaiu Sbiera rădicândușe aminti de perderea mare a 2 barbați emeritați din clerul nostru bucovinean și anume a fostului profesor de teologie Constantin Popovici care avea să se înmormenteze în ȃina aceea, și a fostului protopresviter și paroch din Burla Toma Renei de Hârșeni. Toți conferențierii se rădicară'n picioare și cu'n glas rostiră un solemn „Dșeu să'i erte“!

Părintele Patraș aminti, cumcă străinii lucră treptiș și sistematic la stricarea și șchimoșirea legii noastre drept credincioase și anume mai ales prin lățirea de icoane străine ritului nostru. Sântia Sa aminti, că de multe ori Români ardelni umblă cu astfelu de marfă de înșală poporul nostru. Toți conferențierii să unira a veghia și a opri întrarea în comună a astorfeliu de negustori și a se adresă la prea Venerabilul Consistoriu cu rugămintea de a dispune odată confecționarea de icoane corespondătoare ritului nostru adăogând că cele apărute până acuma în format cabinet și $\frac{1}{2}$ de format cabinet sânt absolut prea mici căci străinii vând creștinilor noștri icoane străine mari, frumoase și cu prețuri relativ mici. Casele ortodocșilor sânt pline de astfelu de icoane, deci caute consistoriul și vadă c'a sunat de mult oare a unspredecea.

Privire politică.

Ministrul de finance a înaintat camerei deputaților bugetul pe anul 1891.

Recerința este 564,473.948 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 18,170.913 fl. mai mult.

Dintr'această sumă sânt meniți:

Pentru afacerile comune 102,223.408 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 2,460.869 fl. mai mult; pentru ministeriul de finance 90,558.545 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 1,379.991 fl. mai mult; pentru ministeriul de comerț 91,063.340 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 12,250.780 fl. mai mult; pentru dătoria statului 148,206.149 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 417.289 fl. mai puțin.

Acoperirea 566,759.572 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 17,939.566 fl. mai mult.

Dintr'aceasta:

Ministeriul de finance 438,557.283 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 4,434.538 fl. mai mult; ministeriul de comerț 93,912.489 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 17,161.774 fl. mai mult; dătoria statului 6,725.560 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 3,644.961 fl. mai mult

Prin urmare:

Suma întrecătoare 2,285.624 fl. față de bugetul pentru 1890 cu 231.347 fl. mai puțin.

În camera s'a luat la cunoștință acțiunea de ajutor pentru părțile inundate și s'au hotărât cercetări asupra novelor inundațiuni din Boemia.

Propunerea despre acțiune de ajutor pentru industria de sîdef s'a primit.

La o interpelațiune a cechilor vechi a respuns ministrul pentru apărarea țerii contele Welsersheimb, că în anul din urmă au trecut examenul dintre voluntarii armatei 80 procente, dintre cei ai miliției 90 procente întonând de repetite ori necesitatea cunoștinței limbii comune de serviciu în armată. — Ministrul de finance a regretat răspundend la o altă interpelațiune, că nu poate da informațiuni despre regularea valutei, se va convoca însă în scurt timp o anchetă. Proiectele despre reformarea impozitelor directe se vor înainta spre desbatere la reintrunirea senatului imperial. Senatul imperial a votat contingentul recruților. — Deputații din Galiția au interpelat pre guvern pentru închiderea mai aspră a frontierei în contra României și Rusiei. Provisorul bugetului a fost primit în comisiune. — Împăratul a primit pre deputații Rieger și Zeithammer în audiență și l'a declarat; că asceaptă, că compromisul cu germânii tot se va face. Totodată să se fi exprimat Maiestatea Sa foarte aspru asupra atitudinii cechilor tineri. — Clubul cechilor din senatul imperial se află în discompunere, un număr însemnat de membri au eșit din acest club. Acești membri formează cu cei din «intrunirea liberă» cu realiștii și cu cechii tineri o partidă nouă sub conducerea deputatului Gregr. Între Poloni și Ruteni se petrece o apropiare, 15 deputați ruteni vor intra în clubul polon al senatului imperial.

Dieta Austriei de jos n'a fost amânată, pentru că să fie votată legea despre împreunarea suburbiilor cu Viena. Antisemiții au prelungit desbaterile cu propuneri deșerte și scandaluri. În privința aceasta a fost cel mai extrem dep. Grigorig care a făcut propunerea, ca înaintea primariului și a substitutului său să se poarte bețe și ca fiecare consilier comunal să fie îndătorit a săruta doamnei primărițe mânilor înaintea fiecărei ședințe. Guvernorul contele Kielmannsegg în iritațiunea sa a întrerupt pre vorbitoriu și a interpelat pre președintele dietei contele Kinsky, de ce n'a retras cuvântul vorbitorului și a părăsit apoi ședința. Conducătorul antisemiților Lueger a protestat în contra acestei amestecări și a voit să provoace în privința aceasta o decisiune facend complimente ironice președintelui, majoritatea l'a respins însă.

În camera de jos a Ungariei s'a primit legea financiară pe anul 1891. Ministrul honvedilor Fejervary a primit un vot de încredere după încredințările stângei extreme pentru înțetarea fabricii de arme, a cărei ruinare s'a imputat de partida aceasta agitațiunilor perfide ale Austriei. — Ministrul a declarat, că

statul va construi o fabrică de arme proprie. În dieta Croației a vorbit banul în contra ideiei unei Croației mari și în contra unirii slavilor de sud, precum și în contra activității agitatorice episcopului Strossmayer, care este un tradător al religiei sale proprie.

Convențiunea cu clausula de favorisare cu Bulgaria s'a prelungit provisoriu peste 31 Decemvre a. c. eară cea cu Turcia pe un an. Guvernului sêrbesc s'a respuns că Austro-Ungaria nu poate intra în negociațiuni pentru încheierea unei convențiuni înainte de ce vor fi terminate negociațiunile cu Germânia. În Germania a deschis imperatul o conferență scolară convocată în urmă dorinței sale speciale pentru reformarea școlilor mijlocii cu o cuvântare lungă, în carea s'a exprimat în special în contra planului actual de instrucțiune al gimnasiilor, în contra încărcării prea mari a elevilor, numărului prea mare a oarelor de instrucțiune, cultivării pre mari a limbilor latine și grecești, neglijerii limbii maternă, a istoriei și geografiei patriei.

Decisiunile de până acuma ale acestei conferențe cer reducerea oarelor de instrucțiune fără a înmulți temele casnice, îmbunătățirea metodelui instrucțiunii prin strămutarea lucrului principal în școală, reducerea frecvenței claselor și institutelor (numărul maximal al elevilor să fie în clasele interioare 40, în clasele superioare 30, într'un institut peste tot 400); pregătirea pedagogică a învățătorilor, îmbunătățirea stării și salariului învățătorilor, reducerea învățătorilor speciali, responsabilitatea ordinarilor claselor pentru dezvoltarea fizică și spirituală a elevilor, cultivarea jocurilor și esercițiilor trupești, cultivarea igienei scolare, controla unui medic scolar, instrucțiunea în aer liber pentru cunoștința naturii; apoi ca regulă menținerea în viitoriu numai a doue feliuri de școli anume gimnasii cu ambele limbi și școli nelatinești (școală reală superioară și școală superivară civilă) Gimnasiile reale se vor închide. Reducerea oarelor din limbele vechi s'a declarat de folositoare, dacă va fi scopul principal întroducerea în autorii clasici și dacă esercițiile gramaticale se vor folosi numai ca mijloc pentru acest scop. Pe lângă instrucțiunea obligatorie în limba franceză să se introducă și instrucțiunea facultativă în limba engleză și instrucțiunea în desemn să se estindă până în clasă a șesa. Instrucțiunea în limba maternă să fie lucrul principal.

Scopul este a da elevilor în toate institutetele o astteliu de instrucțiune, că după frecventarea clasei a șesa să aibă o cultură generală, carea să-i facă capabili a intra în armată ca voluntari, în comerciu, industrie.

Consiliul confederațiunii germâne a admis unanim importul vitelor din Austro-Ungaria, dacă autoritatea locală a provinienței sa proba, că în locul respectiv și într'un cere de cel puțin 20 kilometri n'a povenit în cele 3 luni din urmă nici un cas de epizootic dacă vitele la trecerea lor peste frontiera germână vor fi examinate de medicie veterinari germani și vor

fi găsite sănătoase, dacă se vor transporta direct în vagoane plombate cu drumul de fier până la locul destinațiunii și se vor descărca aici la un loc anumit pentru descărcare, apoi dacă fără întârziere vor, fi tăiate într'o macelărie publică sub controla medicilor veterinari, până la taiare însă vor fi departite de alte vite. Constatându-se chiar numai la o vită la frontieră o imbolnăvire se va respingă tot transportul.

Têrgul central de vite din Berlin, precum și măcelăriile din orașele mai mari ale Saxoniei sunt deja deschise pentru vitele din Austro-Ungaria.

În senatul României s'a votat ministeriului Manu. increderea cu ocaziunea declarațiunii ministrului-președinte Manu despre alegerea generalului Florescu de președinte al senatului. În camera deputaților au interpellat Catargiu și Vernescu ministeriul, de ce n'a demisionat ministeriul în urma alegerii generalului Florescu de președinte al senatului. După ce au respuns ministrul-președinte Manu și conducătorii junimistilor Carp atrecut camera cu mare majoritate la ordinea zilei. Asaltul prim a fost respins, dară abia desbaterile asupra adresei vor arăta întru cât poate ministeriul dispune de cameră.

Bugetul pe anul 1891—1892 arată cheltuielile cu 167.83 milioane franci, veniturile cu 168.62 milioane franci. Aceste din urmă se sumează din 29.96 milioane frauci impozite directe, 39.81 milioane contribuțiuni indirecte și 42.88 milioane franci din monopolurile statului. Datoria statului cere 57.25 milioane franci. După conversiune va numera datoria statului 934.72 milioane franci la care va mai veni o emisiune nouă de 45 milioane franci; suma aceasta nu va însărcina însă bugetul mai mult, de oare ce interesele pentru imprumutul acesta proiectat vor fi acoperite cu diferența intereselor imprumuturilor convertite în suma de 2.13 milioane franci.

Într'o adunare a partidei național-liberale au declarat Ferichidi și Dimitrie Sturdza guvernul actual de anticonstituțional; Sturdza la asemănat cu domnia fanariotă.

Adunarea a votat o rezoluțiune, ca să se urmeze lupta în contra guvernului împus până la recăstigare drepturilor constituționale. O acțiune paralelă a partidei național-liberale și a partidei Catargiu-Vernescu este proiectată, pentru a aduce un ministeriu Bratianu-Catargiu, și a disolva apoi camerele. Atitudinea aceasta a conducătorilor național-liberali a îndemnat pe deputatul Tache Jonescu și pre alți 7 deputați se iasă din partida aceasta și se formează o partidă nouă a liberalilor tineri.

Aceștia nu voiesc să știe nimic de o apropiere de partida boierilor și stau mai aproape de partida junimistilor și a conservativilor tineri. Tache Jonescu a și combatut atacurile vehemente ale deputatului radical Ceaur Aslan în cameră și a declarat că guvernul actual este constituțional.

Austro-Ungaria. Fostul ministru Pretis a murit.

Imperatul va trimite obiecte la expozițiunea provincială boemă. Archiducele Franz Ferdinand a ordonat ca din partea domeniului său să se facă un pavilion anumit în expoziție. Se vorbește că expoziția se va amâna până la anul 1892. Capitanul Johann Orth odinioară archiduce a fost vădut cu corabia sa cea de pe urmă oară în 31 Iuliu la Cap Horn pe vremea unei grozave fortune și la un frig de 15 graduri.

La jubileul de 25 de ani de domnie a regelui de Belgia s'a trimis o deputațiune a regimentului 27 de infanterie la Bruxela. Conducătorii partidei stânga Herbst, a gratulat de ziua a 70 ea a nașterii sale și ministrul-președinte Taaffe. Clerul romano-catolic unguresc s'a declarat hotărit în contra trimiteri extraselor matriculare la casetorii mixtă autorităților administrative. Banca de credit (banca firmei lui Rothschild) voiește să cumpere minele de cărbuni ale căii ferate de nord, asemenea voiește întru cât vor fi de vândut să cumpere și toate minele de carbuni din Moravia și Selesia și să fundeze o societate de acționari pentru exploatarea lor. Aceasta ar însemna monopolizarea aprovizionării Vienei, Austriei de jos, Moraviei și Silesiei cu cărbuni. Și afacerea minelor de carbuni ale căii de nord și ale firmei Rothschild, în ale carei mâni se afla aproape exclusiv vânzarea cărbunilor și carea câștiga cu aceasta în fiecare an aproape un milion de florini va intra în societatea de acționari proiectată. Mai mulți deputați au interpellat guvernul, pentru a împiedeca realizarea acestei fusio-nari, de oare ce urmările funeste ale acestei coalițiuni se pot lesne prevedea. Morile ungurești au hotărit a reduce producțiunea. Deputatul Vasaty, carele a refuzat a se duela cu ginerele lui Rieger, va fi exclus din clubul cechilor tineri. O adunare mare din Leov a cerut sufragiul universul, la care să fie îndreptățite și femeiele. La primăveară va introduce și calea ferată de nord pentru persoane tariful zonal; calea ferată Carl-Ludwig va fi prin urmare silită să face aceeași. Guvernul s'a opus în comitetul provincial al Galiției în contra opririi importului de barabule din Rusia pentru a nu îngreua starea populațiunii serace.

Germania. Din transportul cel d'ântăiu de maseuri din Rusia după admiterea importului lor au fost din 107 maseuri 30 bolnavi. Centrul catolic-clerical a propus în senatul imperial admiterea iesuiților. Asupra mersului afacerilor comerciale se plâng foarte comercianții, cumpărăturile obienuite de crăciun au fost foarte slabe. În multe cercuri domnește o mare indignațiune, pentru că foștii ministri Bismarek și Lucius s'au dispensat la înființarea fideicomiselor pentru familiile lor de plata timbrului din 3%, 16 ofițeri turci au intrat spre instrucțiune în armata germană, cei instruiți se întorc în patria lor.

Romania. La serbarea victoriei dela Plevna au luat parte regele și principele moștenitor. La banchet a redicat regele un toast pentru armată. Prima corabie a companiei române de navigațiune pe Dunăre, carea

a sosit încărcată cu sare în Belgrad a fost primită de ministrul serbesc în mod serbătoresc. Ministrul serbesc a toastat pe dînsa, pentru prietenia și progresul ambelor țeri. Trimisul României Rosetti a exprimat dorința ca și naile serbești să vie în România.

Francia. Ministerul a isbutit cu votarea bugetului în cameră. O parte a monarchistilor s'au declarat pentru recunoașterea republicei și voiește să să renuncie de a face opoziție în contra ei. Ministerul de rebel a interzis ofierilor cercetarea cafenelilor și restaurațiunilor întreținute de streini. 150 criminaliști fugiți din locul lor de deportațiune Cayenne au murit prin păduri de foame. Pentru membrii congregațiunilor clericale se va introduce o contribuțiune de moștenire, considerându-se fie care ca compozitor al averei mănăstirii respective. Ucigașul generalului Silverstov, Padlewski a fugit cu ajutorul jurnalistului Lebrugère. Acest din urma este arestat. El i-a dat ajutor ca să fugă, pentru a face reclamă în interesul diarului său. Societatea „amicilor Rusiei” s'a disolvat.

Anglia. Procesul de divorț a soției capitanului O'Shea, în care a fost compromis conducătorul irlandezilor Parnell, a produs o desbinare în partida irlandeză, pentru că Parnell n'a voit să renuncie la conducere.

Rusia. În Caucașia se expulsează toți jidovii. Agitațiunile din Anglia în contra tratării jidovilor din Rusia au înverșunat pre Rusia foarte mult. În procesul nihilistilor este încercată ca acusată și domnișoara Iwanowski, nepoata membrului sinodului, a consilierului intim Illinski. În oarele când se afla acesta în slujbă a convocat aceasta în locuința unchiului său întruniri nihiliste, acolo s'au și gasit publicațiuni și scrisori nihiliste și dinamit. Guvernul francez a trimis în Rusia pre un inginer de ai șei anume Maissin pentru întocmirea de fabrice de praf fără fum. Corpul ofierilor din Petersburg i-a dat acestui inginer un banchet, la care francesul a asemănat Francia cu o butelie de vin de Champagne, carea spumegă, după ce este destupată. Dacă va fi Francia provocată, atunci furia francesă va trece peste hotarele prea înguste și va ajunge așa de parte că să se întâlnească cu pieteniia Franciei cu francesii nordiei și să se uniască cu dînșii frățește pe un câmp de luptă, ce este situat între Rhin și Vistula, și unde se va aduce la rezolvare atât chestiunea orientală cât și cea apuseană.

Serbia. Scupcina a trecut asupra protestului reginei Natalia la ordinea țilei.

Turecia. Sultanul s'a exprimat cu multă bunăvoință despre loialitatea majorității Armenilor.

Montenegro. Cu locuitorii districtului t'reesc Beranja, cu Malisorii, s'au ivit certe. 25 familii creștine au fugit din districtul aceasta în Montenegro.

Mulțămită publică.

În folosul societății „Școala română” au mai încurs.

I.

Prin dl. căpitan al districtului Vijniț Anton cav. de Tabora o ofertă benevolă de 20 fl. dela dl. proprietariu mare din Zamoste Andrei de Gaffenco.

II.

O colectă de 8 fl. 30 cr. făcută de dl. protopresviter din Cuciummare Nestor Vorobchievici.

III.

Venitul curat de 4 fl. 85 cr. din prelegerea-ținută în Suceava de dl. profesor gimnasial Vasile Bumbac.

IV.

Taxa damnei Eufrosina Bumbac, soție de profesor gimnasial pentru anul 1890/91 1 fl.

Taxa D-lui proprietariu din Fundul Moldovei Myron Ciupercovici pentru anul 1890/91, 2 fl

V.

Din cărți vândute 1 fl. 30 cr.

VI.

Cu ocașia țilei sale aniversare dintr'a 1 Noemvre a binevoit dl. profesor de universitate din Cernăuț Dr. Ioan G. Sbiera să ofere pentru fondul școalei de fetițe în Bucovina cinci floreni v. a.

Dl. Const. Morariu a trimis tot pentru fondul școalei de fetițe în Bucovina ca rezultat al vinderii de „poezii germane” opt floreni.

Pentru toate quotele aceste se exprimă mulțămita cea mai cordială.

Suceava, 15 Decemvre 1890.

Comitetul societății „Școala română”.

Prea onorate domnului redactor!

Binevoiti a primi în coloanele mult prețuitului D-voastre jurnal șirele următoare:

Societatea filială „Școală română” din Parteștii de sus ș'a ținut adunarea sa generală la 16/28 Decemvre 1890. Socotelile înaintate de casieriu s'au gasit esacte și sună astfel:

1. Dela membri au încurs ca taxe . . .	fl. 11.—
2. În biserică s'au strîns	„ 22·49
3. Pentru licența jocului tineretului . . .	„ 8.—
4. Dintr'un joc de cărți Dr. Sbiera, Avram, Bădăluță	„ 1·22
5. O cametă mică dela G. Ciorneiu	„ —50
6. O pedeapsă alui Jonică Baranai	„ 2.—
7. Banii împrumutați la 4 membri cu camete solvite înainte pe anul 1890	„ 40.—
8. Camete dela 5 membri solvite înainte pe anul 1891 și carăși date în cametă	„ 14·79

Suma totală fl. 100.—

Suma aceasta este dată la 10 membri în quote egale. Chitanțele se găsesc în lădița filialei. Bani gata sînt în lădița 72 cr. Mai mulți copii sîrmani au fost ajutorați cu schimburi, încălțăminte și îmbrăcăminte din partea singurii membri, cari cu întelgerea presidiului ș'au calculat darurile ca taxe.

Binevoii, dl. redactoru, a primi asigurarea deosebitei stime și considerări ce Vă păstrăm.

Pentru comitet:
Ilarie Bădăluță
președinte.

Bibliografie.

Arhiva societății științifice și literare din Iași apare o dată pe luna. Sumariul numărului 3: A. D. Xenopol. Răsturnarea domniilor fanariote. (Tudor Vladimirescu.)

V. C. Butureanu. Asupra preparației glicolului.

Ed. Gruber. Congresul internațional de psihologie fiziologică.

Dări de samă: Episcopul Melchisedec. Biserica ortodoxă în luptă cu protestantismul și calvinismul în veacul XVII. (A. D. Xenopol.)

Dobrescu. Sinodul din 1642. Boroianu. Reforma lui Luther. (Gh. Ghibănescu.)

Documente: Hrisov din 1533 comunicat de Gh. Ghibănescu. Carte de judecată din 1628 comunicată de Gh. Ghibănescu.

Notițe și informațiuni.

Sumariul numărul 4: Necrolog. Vasile Alexandri.

Ed. Gruber. Înaugurarea bustului Eminescu.

A. D. Xenopol. Resturnarea domniilor fanariote (urmăre).

N. Iorga. Critica literară și anticiei.

Dr. W. Finchelstein. Tratatul septichemiei puerperale.

Ed. Gruber. Congresul internațional de psihologie fiziologică.

Dări de seamă:

A. Lupul Antonescu. Veacul XVI. Limba și literatura română (A. D. Xenopol, H. Tiktin).

Notițe și informațiuni.

Memorialul Arhiepiscopului și Metropolitului Andreiu baron de Șaguna sau luptele naționale-politice ale românilor. 1846—1873 de Nicolae Popea archimandrit-vicar Tomul I. (Recomandam aceasta operă a venerabilului autor fiecăruia, care se înterează pentru istoria luptelor naționale ale românilor din Ardeal și Ungaria. La timp convenit vom reveni asupra acestei opere interesante. Red.)

Revista poporului. Apare odată pe lună în București redactată de un comitet sub direcțiunea d-lui locot. V. C. Ilescu în București strada Academiei Nr. 41.

Cuprinsul Nr.

Cătră cititori. Confederațiunea dunareană (revista) de Al. I. Niculescu-Alin. Sărutul (poesie) de Mircea C. Dimitriade. Scrisoare de Emil C. Petrescu. Femeile libere (studiu) de M. D. În padure (poesie) de Vasile Bosc. Cugetările lui Duclos de H. Pârscoveanu. Ași vrea (poesia de H. G. Lecca. Spice de culesse de Ioan Haralamb. Noutăți diverse Bibliografie de A. Sălișteanu. Un numer ediția de lux 1 leu 50 bani, un numer ediția ordinară un leu.

Foița „Revistei politice“.

O premlare până la București.

I.

Cătră finea ferilor de vară ale anului 1889 imi propusei, a cerceta căpitala României, care de almintrea nu-mi era de tot necunoscută. Demineată în 20 August porni cu trenul din Itcani și trecend fruntăria pe sub târgușorul Burdujenii, dorul meu inceptu a se implini.

Era o di de tot senină, așa că aveam o privire cât se poate de departe în dreapta și în stânga trenului. Terenul prin care se lunecă Suceava, spre a se vërșă după câte-va mile în Siretiu, se poate domina ușor cu privirea p'reste tot. De-o perte și de alta a trenului videam țărini de porumb (păpușoiu) aproape copt, sau miriști de pâine albă, pe cari se rēslăția turme de oi sau ciređi de vite albe ca laptele. Ici colea veđi fēnațe cu stoguri și jiređi, sau coperite de mii de căpițe mērunte, pe cari stațiunează viudereii, sau sboară pe de-asupfa lor, vēnând șoareci și alte vietăți de câmp. În distanțe mai mari ți se arată și câte-o mașină, ce amblătesce, sau câte-un lan, ce se brășdează de cătră o droae de pluguri. În scurt toamna se instala cu feliuritele sale ocupațiuni câmpenesce.

Satele aședate din dreapta trenului tot cam la costiș nu sînt dese, casele în majoritatea lor se vēd acoperite cu pae. Prin sate se vēd inse curți frumoase și biserici de piatră mărțe, oferind privitorului un aspect plăcut față de simplitatea caselor sătenilor plugari.

După ce dă Suceava în Siretiu, șesul adăpat de acest puternic riu se lărgesce din ce în ce mai mult, cu cât năintează mai departe spre sud.

Cea antēiu stațiune mai remarcabilă care atrage atențiunea calētorului ne mai amblat încă pe linia aceea, este stațiunea Pașcanii. Acolo se'nălnesc trei rami de trenuri, și anume cătră Itcani, Iași și Roman etc. Aici ți întimpină privirile un public

numeros din toate clasele; familii și inși singuratici, proprietari, ofițeri, dirigători, comercianți indigeni și străini îi vezi grupați pe lângă mese, sau mișcându-se prin spațiosul salon al acelei gări, ori pe peronul din afară.

După un popas de vr'o jumătate de oră eată ca se ivesce în salonul plin de public un crainic brun, de-o statură marțială, e'o barbă de tot frumoasă, de-o vârstă cam între 40 și 50 de ani: „Pentru Iași, Veresei, Burdujeni, Ițcani etc. pleacă trenul!” strigă acel chip voinicesc de-alungul salonului și apoi dispare. După câte-va minute se ivesce același crainic în uniformă, ce nu-i stă rău de feliu, și strigă: „Pentru Roman, Bacău, Tecuciu, Galați, Focșani, Râmnic, Buzeu, București pleacă trenul!” La strigătul acesta mă grăbii și eu, a mă sui într'un vagon. Nainte de-a prourma descrierea călătoriei mele mai departe, caută se mă opresc un picu, spre a aminti, că dela Pașcani în jos, și anume în stânga dela tren se'ntinde o culme lungă, acoperită de renumita pădure „dela Strungă“.

Vedând padurea aceasta, pare că nu mă putui răbda, a nu adresa câte-va cuvinte cătră ea. Poesia lui Alecsandri din volumul I. al poeziilor sale intitulată „D o i n e și lă c r i m i o a r e”; pag. 57, Nr. VII. S t r u n g a, mi-a servit de basă pentru următoarea adresă:

Codru vesel dela Strungă,
Care fugi pe culmea lungă,
Unde's cei doriți de pungă?

Unde's cei ce 'mpușcă'n lună,
Care noaptea'n frunze sună,
Feciori de lele neună?

Ați nici codru, nici câmpie,
Nu mai știu de haiducie,
Nici de Turci, nici de urgie!

În potica fără soare,
Stă Românul la răcoare,
Fără frică de prădare!

Astă-ți cei cu spete late,
Poartă durde discântate,
Pentru țile ne-așteptate.

Astă-ți gingașa fetică,
Fragi eulege prin potică,
Fără grije de nimică.

Și tu, măi ciocoiu bogate,
Și curat, și cu păcate,
N'ai habar de glonț în spate!

Astă-ți pușcai-i hultuită,
Spre-a fi veghe ne-adormită,
Pentru țara moștenită!

Ați Românul Domn se scie,
Peste vechea sa moșie,
Și prin munți, și la câmpie.

Grecii și-au găsit Fanarul,
Turcii și-au găsit amarul,
Căci li s'a ciuitit hotarul.

Codru verde dela Strungă,
Care fugi pe culmea lungă,
Unde's cei doriți de pungă?

S'au schimbat ca vremile,
Cari aduc schimbările,
De prin toate țerile!

Acuma să ne întoarcem eară-și la Pașcani! Suindu-mă într'o cupea, începui de nou a-mi pre'mbla privirile în dreapta și 'n stânga. Dea dreapta întâlnii în depărtare respectabilă șirul nălțimilor rămuroase, ce vin despre Cărpaii Moldovei, eară din stânga încep a se zări tot mai chiar nălțimile de pe coasta Siretiului acoperite de păduri. Între aceste două lanțuri de culmi se'ntinde imensul șes de țărini, ce fug cătră Dunăre. Din jos de Roman se luncă pe sub oraș frumosul riu Moldova și se varsă nu departe de-acolo în Siretiu.

Dela Roman în jos luncile Siretiului se tot lătesc, așa că prin apropierea Băcăului dai peste vestita „Lunca mare“, care multe povești artrebui să scie despre vestitul ei haiduc „Ion Pietrariul“ din țilele bētrâne:

Lunca mare.

Luncă mare și bētrână,
Ca Siretiul, ce 'l petreci,
Și spre matca lui cea lină
Vecinic ramurele-ți pleci!
Unde ți-i Ion Pietrariul,
Ce prin tainicu-ți hățaș,
Sta rîdēnd de potirași,
La pripon cu harmasariul?

Căți drumeti din larga lume,
Căți mocani cu mii de oi,
Căți boeri cu-atâtea nume,
Si'ntre dēnșii căți ciocoi,
Vamă 'n galbini, carii sună,
Îi plătia Pietrariului,
Din ținutul Neamțului,
Ca să-i lese 'n pace bună?

Cei chiaburi din vremi trecute,
Nu scii, cum te 'neunjura,

Ca să-și scape cele sute,
Ce Pietrariul le cerea?
Cine seie, Luncă mare,
Câte cuiburi de comori,
Vor fi-ardând de sărbători,
Pentre tufe-ți făcând zare!

De sigur că pierdi-de-vară,
Cari de bani în veci bolesc,
Ca să dea peste-o comoară,
Cearcă și te scocioresc;
Dar' lăsă-mu-i, să tot scurme,
După galbini ruginiți,
Sub arinii gârboviți,
Și dorințele să-și urme.

Să vorbim, vestită Luncă
Să vorbim mai și de-a-cum!
Veți, cum fuge și s'aruncă,
Foc vârsând din bot și fum,
Cel Bălaur, care duce,
Lumi întregi în sinul seu,
Și-ar' tot îmbuca mereu,
Și-ar' tot vra, să mai îmbuce?

Veți, când trece, cum te afumă,
Par' că te-ar' fi deochiat,
Cine-va, dîcînd o glumă,
Într'un cântic fermecat?
Luncă mare, cătră cine,
Vorbele să-mi mai întind?
Căci de tine nu se prind,
De și 's vorbe vechi ca tine!

Eu încheiu cu-a mea șoptire,
Și me duc în calea mea,
Tu rămâi cu vechiul mire,
Cu Siretiu-alătură!
Căci Siretiu mi te'ngână,
Cu-al seu murmur prelungit,
Tu 'l îmbeți neconținut,
Cu profumuri de sulcină.

Fiți ferici în felul vostru,
Voi străvechilor vecini,
Ce-ați veđut trecutul nostru,
Strecurat pe'ntre păgâni.
Eu cu simț de minunare,
La voi purure-oiu gânda,
Și 'n cuvînt v'oiu pomeni
Vochiu Siretiu și Luncă mare! ...

Ce schimbare uriașă de-atunci și până astă-ți!
Pe atunci tremura călătorii cu ceva părale în pungă,
a trece pre lîngă „Lunca mare“, ei tremura de
frica vestitului haiduc și de companionii lui, carii
răspândia groază în omenime. Astă-ți fulgeră pe
acolo armăsariul de foc, care leagă apusul cu rē-

săritul și nordul cu sudul, purtând în sinul seu pe
oameni și produsele muncii din lumea întreagă.

În jos de Bacău spre Cărpăți față'n față de
coasta Siretiului se ivesc nisce nălțimi, cari poartă
numele de „regiunile Răcăciunii“. Stațiunea antōiea
în jos de Bacău se cheamă Valea sacă, după ea
urmează stațiunea dela Răcăciune. Dela Pașcani în
jos se află de-a-lungul trenului de ambe părțile
adese grupurile de salcâmi, cari improspătează,
oare-și-cum, imensul șes dintre Bacău și Focșani
și de-acolo mai departe prin Muntenia. Pe acolo
se află numai ici colea grupe de arbori sau crân-
guri și dumbrăvi mai întinse. A treia stațiune după
Bacău se numesce „Săscut“. Aproape de stațiunea
aceasta se vede o fabrica de zăhar și lanuri întinse,
sēmēnate cu sfeclē. Din cauza secetei, ce domnia
anțert, sfeclēle era de tot impiercitate. Lipsa cea mai
mare în roadele țarinelor o vēđui în apropierea
Focșanilor atât în Moldova, cât și în Muntenia
până după Râmnicul sărat incolo.

Căldura țilei era nesuportabilă. Pe răchiți și
pe alte soiuri de arbori nefructiferi, precum sînt
d. e. ulmii, jugastrii, arinii etc. se vedea băciulii
foarte mari de țesături de omiđi, lucru, de care
mē mirăi mult, fiind că pe la noi astfelu de țese-
turi se vēđ numai pe pomi, eară pe alți arbori ba,
cel puțin nu în cantități bătōtoare la ochi.

Amintesc de curiositate aici și în alte locuri
unele enunțiațiuni auđite ici colea pe la stațiuni.
Așa întreba conductorul la stațiunea Ajud: „La
Ajud cine rămāne? la Săscut cine s'a suit?“ La
stațiunea aceasta țicea într'un vagon un cioban din
fluēr, eară un parpalet cānta din armonică.

Apropiindu-ne de regiunile Focșanilor ni se
presenta în toate părțile curechiști întinse și ciređi
de vite plāvane. Munții din dreapta dispar, coasta
stāngă a Siretiului se tot depărtează de tren și
dispare și ea pe'ncetul.

Cătră stațiunea Mărășesci apar în dreapta nisce
rădicături dāmboase și deluroase. Este anume re-
giunea Odobescilor. Naintānd cătră Focșani ni se
ivesc Odobescii în dreapta cu case acoperite cu
tinichea, cari lucesc în depărtare la rađele soarelui.
În apropierea Odobescilor mi-adusei aminte de un
bărbat bētrān din locul meu natal. Acel bărbat se
numia Iordachi Cernăuțanul, om, care în tinerețele
sale āmblase după vin la Odobesci, anume la țara
de jos, după cum se exprima el. Pe timpul copi-
lăriei mele nu mai era datina, ca să călătorească
romānii țerani în cărăușie atât de depărtată. Unii
din ei însă mai avea carēle cele colosale, pe cari

se aședa buțile cu vin în Odobesci. Din gura bătrânului aceleia auzii unele povești despre cărăușiile făcute către țara de jos. În versurile următoare voi să dau rost unor spresțiuni auzite din gura lui; el povestea anume despre cutremurul cel mare și despre boala de ciură:

Țara de jos.

Când eram holteiu ca tine,
Mă gătiam de cale bine,
Opt cornaci la car puniam,
Și la Odobesci plecam.

Și plecam cu cară grele,
Și mergeam pe drumuri rele,
Și țineam cu boii pas,
Și făceam ades popas.

Săptămâni de zile multe,
Era duse și trecute.
Până 'n târg la Odobesci,
Unde's viile domnesci.

Acolo 'ncărcam pe cară,
Buți de vin de viță rară
De vin din Țara de jos,
Unde-i strugurul gustos.

Și plătiam cu miile,
Și porniam povoarile,
Cătră țara mea de sus,
De pre unde le-am adus.

Dar' s'a nimerit o dată,
Boala ciurmei blăstămată,
Ce cosia cu sutele,
Suffetele, bietele!

Și s'a fost stărnit și-o ploae,
Ce vërșea pe câmpi și roae,
Și s'a fost pornit un vânt,
Și-un cutremur de pământ!

Și 'n car vasele 'ncărcate,
— Mii de vedre măsurate —
Hurducându-se plesnia.
Și tot vinul se vërșea.

Din jug boii disingurăm,
Și de buți ne depărtarăm,
Și ascultam încremenți,
Glas de oameni bolnăviți!

Câinii șcheuna prin sate,
Ear' pe-a dealurilor coaste,
Ciurma crud se vâceta,
Și pamântul îngroza!

Trecem peste Putna cea sacă, fără un pic de apă. Totu-și patul riului acestuia arată, că apa sa

este destul de mare în timp de ploae. Trecem Putna cea apătoasă, însă din cauza secetei numai cu foarte puțină apă. Orașul Focșanii cu numeroasele sale biserici coperite cu tinichea rămâne în stânga. Acest oraș mi-l cunoscut puțin încă din anul 1863, când făcusem un voiaj din Bucovina prin Transilvania și Muntenia, întorcându-mă îndărăt prin Moldova. Acuma însă, fiind feriile spre capăt, nu m'am putut abate prin Focșani, ci ținui drumul mai departe spre București.

Dincolo de Focșani dăduri de următoarele stațiuni: Cotescii, Bugescii, unde vedeai turme de oi țigăi. Mai departe trecurăm stațiunea Sihlele, Râmnicul-Serat, în care petrecui o noapte în anul 1863, la care ocaziune un bătrân Râmnician ni povesti toată noaptea despre întâmplările din anul 1848, cară mai cu samă multe pătărani despre Ruși. De-aici în colo vin stațiunile: Zoia, Bobocul Buzeu!. La Buzeu ajunserăm pe la 6 oare și $\frac{3}{4}$ seara. În orașul acesta petrecui o noapte în 1863, anume în monăstirea episcopiei de-acolo. Buzeu este mai mare decât Râmnicul-Sărat, deși nici unul din aceste două orașe nu le poți vede cum se cade dela garele trenului. Pe lângă Buzeu, ca și pe lângă Râmnicul-Sărat trec riurile, cari poartă acele-și nume.

La 7 oare seara ajunserăm la stațiunea de lângă opidul Misil. Aicea mă 'ntâlnii c'un oarecare domn Stoenescu, pare-mi-se un comerciant, care mi-a torocănit multe verți și uscate de ale politice; din toate am putut înțelege, că simpatiza cu partida Liberalilor.

Dela Misil până la București am numărat următoarele stațiuni: Albescii, unde striga un baet „alune prăjite și meselic!“ Valea călugărească, Ploescii, Crivina, Periș, Buftea și Chitila. Prin stațiunile ultime călătorii noaptea.

II.

Încă unele și altele observate în decursul călătoriei.

În România se servește poporul mult mai adese de tren decât pe la noi, prin Bucovina; un ce cam molestos în clasa a III. este, că poporul țeran și preste tot publicul din clasa a 3. are în genere în România prea mult bagaj în cupele. Pe timpul călătoriei mele era în comerț arbuji și zemoșii (pepeni verți și pepeni galbini, după vorba Muntenilor). Mai că fie-care țeran avea cu sine desagi cu câte 5—6 arbuji sau zemoși; pe lângă aceea pâni, ardei, cucuruzi fripți ș. a. Din pro-

viantul acesta se delectează călătorii poporeni, pecând tîenul durăe, ca o moară cu apă de-ajuns și măciniș cu năval.

O grupă de țerani din Moldova venia (pe când me'ntoarsem din București spre Moldova) dela un iarmaroc (târg, bâlciu) din Munteniea, și anume dela Turnue-Măgureli înderăpt spre casă. Pre lîngă desagii cu arbuji și altele de ale mîncării mai avea cu șine și câte o șea în cupea:

„Cum de purtați șelele acestea cu dvoastra?“ îi întrebăi eu; — „venim d-nule dela Turnul-Măgureli, unde s'a ținut târg de vite“, răspuse cel mai în vîrstă dintre ei, „am vîndut boii și fiind că s'au plătit bine și caii, am vîndut și caii și astfelu am rămas numai cu șelele.“ Vra să dîcă acei negustori plugari merseră din Moldova călare pînă la Turnu-Măgureli, eară de-acolo înderăpt se întoarseră cu trenul, bupă ce-și prefăcură vitele în bani.

Unul din negustorii aceia, și anume cel mai în vîrstă și, cum se părea, și cel mai puternic în pungă, era un bărbat aproape de 60 de ani, cu o frisură ala Traian, nalt și bine făcut. Incins era el cu un șerpariu de piele, un feliu de curea îngustă, eară peste șerpariu cu brău roșu de lână, care prin Moldova se vede indeobsce la popor. Șerpariul negustoriului nostru țeran era bușit de monete de argint. Un nou prietin de pre lîngă Folticeni, anume Pontescu, cu care făcusem cunoscință chiar atunci, îmi observa, că dînsul l'a vîdut pe acel econom la multe ermăroace, și că este unul din cei mai avuți țerani din ținutul Pietrei, un oraș din Cărpații Moldovei.

Negustorii își dislegară după oare-și-care timp desagii, scoaseră pîne de grâu, ardei verđi, ceapă și sare (era adecă o ți de post). Bucatele iuți și serate își urmară cursul lor, mesenii le potriviră cum se cade, așa că la fine deveniră rumeni și asudați. După ospetă gustară din arbuji și'n fine traseră câte-e dușcă de apă: „De ce nu beți vin după astfelu de bucate, îi întrebăi eu“ — „Vinul nu ni se dă de geaba“, răspuse cel mai bêtăr, la care privia ceilalți cu respect și care mai adause încă: „Avem a casă vinul nostru, din care vom be desară cu oala cât ni-a place“. — Și-așa-i bine, îmi socotii eu, vîdînd în oamenii aceia nisce economi cu multă rațiune.

La gara din Mărășesci intra în Vagon o damă, care după ce ședn, incepu a deveni neliniștită. Ea se scula acum în picioare, acum ședea cară-și, ba se'ntorcea într'o parte, ba în alta. Una din damele,

ce se afla în cupea, o întreba, de ce-i neliniștită? Ea răspuse: „Cucoană dragă! De când am intrat în cupea, simțesc, că-mi fugе nu știu ce pe după spate! Te rog, cucoană dragă, fi bună și caută ce este?“ Răspectiva damă cu inima bună se rădica și o pipăi pe după spate. „Un drac de șoarec“, respuse dama cu inimă nobilă. Dama cu șoarecul scoase un țipet atât de puternic; încât de-o dată ne trezirăm cu conductorii în cupea. Spăriat întrebă conductorii, ce este?“

Intr'aceea sare șoarecul pe mănecă a fară dela dama îngrozită și se ascunde unde-va pe sub bancele cupelei, pe unde se afla valise, desagi cu proviant și alte buclucuri de-ale pasagerilor. Acuma se fi vîdut cum săriră toate damele din cupea ca arse, cerînd să li dee conductorul altă cupea. Era de toate vr'o patru dame. Conductorul le și muta în alt vagon.

La gara din Misil striga un baecat: „Marfă dela expoziția din Paris!“ Aruncăi privirea, să vîd, ce-o să fie acea marfă. Era adecă nisce șiraguri de măgele, de coloarea coralelor, o imitațiune foarte reușită.

Portul țeranilor, pe căți i-am vîdut pe toată liniea pînă la București, n'are nimică frumos în sine, stă în privința gustului mult sub portul țeranilor români din Bucovina. Drept că spre a pute judeca despre un port, ai trebui să'l veđi și'n zile de sərbători, nînumai pe drum.

Bărbații poartă vara foarte des căciule vechi, lucru, ce ar însemna sau lipsă de gust, sau sărăcie. Dincolo de Milcov am vîdut țerani purtând un feliu de șavari largi de lână, de coloare caștanie, cu cămeșă vîrită în ei. Acesta e cu bună samă port bulgăresc. Cămeșile scumpe ale Oltenilor sînt adese prea lungi și hălăoase. Și la mulți Olteni am observat cămeșă de boronciuc, eară în cap căciulă în mijlocul verei.

În Muntenieă intălnii în câte-va locuri gloate numeroase de Bulgari pe lîngă tren. Bulgarii să fie lucrători dibaci cu brațele la reparaturile drumului pe fier. Pe acel timp de arșiță fețele Bulgarilor era de tot cernite.

Cred a fi la loc aice o scurtă amintire privitoare la formațiunea terestră a țerilor surori, Moldova și Munteniea. Moldova seamănă, firesce, cu prourmare a terenului Bucovinei, în formațiunile sale întocmai cu Bucovina. Văile cu rădicăturile se schimbă în continuu ca nisce valuri imense. Tutuși șesurile riurilor devin cu atăta mai largi în Moldova, încât năintezi mai mult spre sud-ostul ei. Afară

de aceasta pădurile se întâlnesc mai des prin Bucovina, ca prin Moldova. (Vorbesesc de șes, nu de munți.) Coasta stângă a Siretului este acoperită mai mult sau mai puțin de c. dri.

„Suceava literară“.

Clubul Român din Suceava a anunțat pentru eara aceasta un șir de conferințe, care se țin în fiecare sâmbătă în localurile clubului.

În mijlocul amortirei ernatice, de care suferă viața noastră socială în postul crăciunului și mai cu samă în mijlocul superficialității destul de bine cunoscută, care caracterizează totdeauna toate petrecerile și distracțiunile noastre, aceasta inițiativă a clubului nu e numai laudabilă, dar merită chiar recunoștința tuturor aceloră, ce sînt în stare de a primi și altfelu de distracție, decât petrecerile noastre obicinuite și banalitățile, ce le inconjoară.

Doce conferințe din cele anunțate au fost ținute deja și trebuie să ȳicem, că publicul Sucevei a dovedit, că știe să prețuiască inițiativa clubului nostru. Nu numai membri clubului, ci și marele public, care e cu totul străin clubului a venit să asculte și să încurageze atât pe conferințarii, cât și pe comitetul clubului.

Deprinși ȳnsă a marturisi pretutindinea adevărul, trebuie să ȳicem cu multă părere de rēu, că tocmai publicul Român, tocmai membri clubului n'au fost la nivelul situației. Conferințele noastre au fost frecventate mai mult de publicul extrem și membri clubul au fost puțini, foarte puțini la număr.

O întreprindere Românească, pornită din motive atât de frumoase și merită de a impune existența noastră viguroasă și activitatea noastră intelectuală conștiinței publice, merită alt felu de încurajare din partea publicului Românesc. Trebuie să manifestăm mai ȳnteu noi singuri interes pentru tot ce e merit, a ne afirma în opinia publicului, pentru ca să cerem dela aceasta din urmă interes și atențiune.

Sperăm dară și ne place a crede, că rȳndurile noastre vor fi de acuma ȳnainte mai dese în localurile clubului; că conferințarii, care servesc cu desinteresare interesele noastre, vor fi încurajați și resplȳtiți mai multe de toate și de publicul nostru. Aceasta o cere opinia publicului, și aceasta cerere conține și amenințare, amenințarea neisbutirii. Și în loc de a nu isbuti, e mai bine de a nu interprinde.

ȳntea conferința a fost aceea a mult stimatului nostru profesor dl. Vasile Bumbac: „O premlare pȳnă la Bucuresci“.

Dacă există vre-o invențiune a veacului nostru, care e privită cu părere de rēu din partea idealistilor, atunci e drumul de fer. El este, ȳie idealistii, ucigașul poeziei, un monstru prosaic care sugrumă ori ce sentiment poetic, fiind încopatibil cu dēnsu. D. Bumbac ne-a dovedit contrariul. Și ne-a dovedit într'un mod atât de atrăgător, încât ceasul, care a fost întrebuitat pentru aceasta procedură probatorie, a trecut pe nesimțite și publicul a regretat, foarte mult rapiditatea acestei proceduri. dl. Bumbac a schițat întreaga sa călătorie de la Ițcaui pȳnă la Bucuresci, a dat o descriere rapidă și foarte variată despre toate priveștele, ce le oferă natura într'o întindere așa de însemnată, a fixat toate impresiunile, ce le-a primit mȳntea și simțirea sa poetică în apropierea locurilor și a regiunelor, însemnate pentru istoria, pentru cultura, pentru avuția sau pentru politica noastră națională, s'a oprit apoi după firea lucrurilor mai mult la descrierea impresiunelor, ce le-a primit în capitala țerei, a accentuat — ca să ȳicem astfelu — priminirea ei, schimbarea dintr'un oraș mare al orientului într'o metropolă occidentală, a dat exemple foarte vii de caracterul internațional al acestui oraș, a cărui fond ȳnsă nu încetează de a fi și a rămȳne Românesc și aceasta descriere atât de bogată prin variațiunea, vivacitatea și ȳcoanele ei frumoase era împodobită ȳncă cu o sumă de poezii bine simțite, în care dl. Bumbac a manifestat gingașa sa pricepere pentru țara, tradițiunile și obiceiurile ei, cu o sumă de observațiuni serioase, cu glume, cu întȳmplari și pȳțeli sagalnice, care recoreau atențiunea neobosită și o întȳriau pentru cele următoare. Cu un cuvȳnt adierea tȳneră și sȳnătoasă a primȳverii a animat conferința dl. Bumbac. Publicul îi a mulțȳmit cu un aplaus viu și des repetat și a pȳrăsit localurile clubului încȳntat și bine dispus.

A doua conferința a avut loc sȳmbȳta trecută. „Fundamentele sociale ale naturalizmului“ era teza dezvoltată de dl. Dr. Dische. Dl. Dr. Dische a început dela revoluțiunea franceză, ȳnevitabilul punct de plecarea al culturii noastre moderne. L'ancieu rȳgime cȳduse și cu dēnsul și poezia sa. Și aceasta poezie era ȳcoana timpului ei. Statul feudal cu școala sa nesfȳrșită de subordonațiune, dela suveran pȳnă la ultimul clȳcaș, legȳnd aceasta gradațiune socială de posesiunea imobiliară, fixȳnd și imobilisȳnd-o prin dispozițiuni legale neschimbȳtoare, a creat pe de o parte un popor apȳsat de povara lipsei și a muncii și de perpetuitatea stȳrei sale, ear de altȳ parte o aristocrație, care trȳia în abondanța avuției,

insemnătatea neîngrijirii, ocrotită prin îngrădirea invincibilă a legii, liniștită prin siguranța posesiunii și neîngrijită prin nici o mișcare descendentă și prin o slabă mișcare ascendentă a claselor sociale. Aice puteau să se desvolte caracterele puternice și mult admirate, cavalerismul bărbaților, virtutea femeiească, dragoste, patriotism și acea tradițiune, care era sentul, răzământul, mândria generațiunelor coboritoare, siguranța și convingerea lor de înaintare. Și unde era poezia să-și găsiască locosașagul ei, elementele sale de idealizare? Bordeele poporului dropsit cu mizeria lipsei, cu nevoia muncii, cu desnădăduirea unei stări neschimbătoare nu putea să devie adăpostul poeziei. Ea se pripășii în palatele aristocrațiilor, cântă frumuseța și virtutea cocoanelor, idealiza eroizmul și curagiul cavalerilor, se interesa pentru intrigele curților suverane, graia și desvolta limba lor aleasă și deveni astfel copilul resfătat al aristocrației, uitând și lăsând în părăsire marele popor strivit, care ar fi întunecat cu gemetul său cerul semîn al acestei fericiri asigurate; Corneille, Racine, Tasso, Ariost sunt reprezentanții ei.

Revoluția a nimicî îngrădirea, care a fixat și perpetuat acest contrast imens în lăuntru societății. Libertatea posesiunii, libertatea mișcării sociale, libertatea muncii. Munca e obârșia avuției, și avuția e elementul de putere și de dominațiune în lăuntru statului. Capitalul a devenit sceptrul statului, burgezia națiunea întreagă. Și acest capital e mic încă. El care e roada muncii și al economiei individuale nu-și a găsit încă contrastul său. Individul, creatorul valorii sale sociale și influenței sale politice, se resimte și începe a-și desvolta virtuțile sale.

Onestitate în afaceri, sobrietate în relațiunile sale și mai cu samă casnicie modestă dar avută, devin calități remarcabile — virtutea burgheză e la ordinea zilei. Și poezia, alungată din palatele mândre, dar părăsitate, leapadă mantia sa maiestuoasă, îmbracă haina burghezului, intră în casa lui modestă, cântă calitățile sale, idealisează onestitatea și sobrietatea vieții sale: dilnice, castitatea femeilor sale și devine astfel cară-și oglinda timpului ei. Balzac, Dumas tatăl sînt reprezentanții ei.

Dar capitalul crește. El se desface dela individualitatea posesorului, devine impersonal și în acumulațiunea sa grandioasă el populează marea, cu vapoarele sale, intră în manuntaclele pământului cu mașinele sale și se ingrașă mereu de sudoarea muncii. Și acuma începe a se desvolta contrastul său! Copil al muncii acest capital devine stăpânul ei, vechia despărțire a societății a înviat, altă formă, însă

aceiaș contrast — stăpâniți și stăpânitori. Și aceasta clasă stăpânitoare, acest capital vra să trăiască. Plutocrația capătă alurele aristocrației. Ea schimbă aspectul orașelor, întinde bulevardele sale grândioase, zidește clădirele sale monumentale, unde se întâlnește societatea necunoscuților de ieri. Lipsiți de tradițiune, traiul lor e sec și gol, lipsiți de ocrotirea și îngrădirea legii, traiul lor devine nervos și neliniștit, vecinic tulburați prin mișcarea ascendentă a claselor inferioare, vecinic amenințat prin propria lor mișcare descendentă ei pierd măsura lucrurilor. Numărul plăcerilor ia locul calităților, desfrăul ia locul gustării liniștite și astfel această plutocrație dă naștere acelei societăți, care era semnul și peirea secundului empire. Și poezia, care căduse deja cu o treaptă, când a intrat în casa burghezului, strînge aripele sale și cade pe acest focar de vițiu și desfrănare. Ea profenează zeei bătrânului Olimp, tărându-i prin farsele și operetele sale, cocotele devin eroinele romanului său și adulteriu motivul său dramatic de predilecțiune.

Dar munca se organizează. Și organizarea îi maresce puterea, și îi luminează vederea. Capitalul e rezultatul muncii, deci aparține muncitorului și dacă e aiurea e furat. Capitalul e cheea puterii și a dominațiunii, deci puterea și dominațiunea sînt dreptul muncitorului. Și acest muncitor, simțind mizeria sa și crunta înegilitate în distribuțiunea bunurilor, pricepe îndată, că acuma inegalitatea numai e fixă și neschimbătoare. El trebuie să vroiască și va pute. Și muncitorul vroiesce. El se impune conștiinței publice. Mizeria sa devine semn de fală și mândrie față cu abondența suptă din sudoarea sa, demoralizarea sa conștiința inevitabilă a lipsei și a luptei meurmate pentru existența dilnică, devine în nevinovăția ei o virtute față cu desfrănarea nerușinată a trândăviei plutocrate, castitatea sa devine un eroizm față cu morală efină a avuției, indeletnicirile, sentimentele, gândirile sale, toate devin superioare. Astfel el se impune conștiinței publice, el sfășie cu fanatizm vëlul, care acopere destrăbălare claselor stăpânitoare și schimbă cu mândrie cuvântul lui Luyés : „Le quatrieme état c'est la nation“. Poezia însă se ridică de pe locul de infecțiune, unde s'a fost pripășit, și sboară spre acest loc de viață și de vigoare, care conține în sine germinale unui viitor mai bun și mai drept. Ea își a găsit un nou teren de creațiune, un obiect demn de ardoarea poeziei și de căldura entuziasmului. Poporul, marele popor, așa cum este el în cruda realitate, suferind, dropsit, lipsit pământului, poporul cu inde-

letnicirile sale dîlnice de dimineață pînă'n seara, cu demoralizarea sa inevitabilă, dar nevinovată cu eroismul virtuților sale și din punctul de privire al acestui popor destrăbălarea claselor superioare, corupțiunea fizică și morală, lăcomia, imoralitatea și desfrănarea fără margini a acestor clase dominante. Eată noul obiect al noiei direcțiuni poetice, eată obiectul naturalizmului. Si acest naturalizm, copil credincios al timpului, întrebuintează mijloacele ce-i oferă acest timp. Si acest timp stă sub steaua științelor naturale. Darwin este punctul de razăm și de plecare al acestor științe și teoria evoluțiunei, hereditatea și asimilarea sînt liniile lor fine. El au devenit și liniile fixe ale naturalizmului și cuvintele sale de un sunet puternic și bine cunoscut sînt: „le milieu“ și hereditatea. Fiziologia, omului nascerea cu sângele și firea părinților sîi constituțiia innăscută a trupului sîu, organizațiia neschimbătoarea a creirilor sale, traiul in mijlocul unei păture sociale, fără deosebire de treapta pe care se află aceasta pătură socială, eată metoda caracteristică al acestui naturalizm, caracterizat deja prin obiectul sîu deosebit. Metodă științifică, metodă obiectivă, care, cînd scrutează individul, numai idealizează, care consideră și binele și rîul, și moralitatea și perversitatea, pudoarea și destrăbălarea, cu un cuvînt toate manifestățiunile omenesci ca fapte culturale, ca fapte de aceeași valoare, demne de aceeași atențiune și de aceeași pătrundere poetică.

Zola este fruntașul acestui naturalizm, expresiunea sa cea mai puternică.

Conclusiunea idea fundamentală a acestei dezvoltări se vede deja cu claritate din aceea, ce am putut reproduce aici numai intr'un mod atît de rapid și de superficial.

Poesia, fiind numai una, de și cea mai gîngasă din emanațiunile vieței culturale unui popor, nu va putea fi pricepută, dacă va fi privita izolată și desfăcută pe obârșia sa. Si starea de cultură a unei națiuni, fiind la rîndul ei expresiunea împrejurărilor politice, sociale și economice, prin care trece aceasta națiune, istoria literară nu va pricepe nici odată fondul și valoarea intrinsecă a poesiei naționale, dacă nu va cunoașce constituțiia, administrațiia, comerțul, industria, familia, aceste mari și numeroase condițiuni ale starei culturale. Si cunoscîndu-le, aceasta istoria literară va înțelege in fine, că poesia a fost, este și va fi totdeauna icoana timpului sîu, oglinda vieței naționale, se va dumiri in fine, că sentimentele noastre și expresiunea lor poetică nu sînt daruri cerești, că poezii nu sînt

coboriți cu hirzob din cer, fără legătură cu nevoile și cu suferințele omenesci, ci că libertatea sîu robia, treapta socială indicată sîu coborîtă, avuțiia sîu sărăcia, ocupațiuna noastră dîlnică și mai cu samă hrana și lupta continuă pentru existența noastră sînt momentele capitale pentru direcțiunea sentimentelor noastre și pentru felul lor de expresiune.

Cu o dicțiune logică și străvezie intr'o limba retorică și aleasă dl. Dr. Dische își a dezvoltat aceasta teză precăt de profundă, tot atît de nouă in aceasta materie. Cinci sferturi de oră publicul a urmărit dezvoltările sale cu atențiune crescîndă. Doamna acea tăcere sacramentală, care e semnul infailibil, că publicul stă sub influența unui spirit viguros, care inaintează pentru anteaia dată o idee, ce pare-că se pricepe de sine. Si cînd conferințiarul sfârși și după ce trecuse acea pauză semnificativă de uimirea publicului, un aplaus adevărat entusiast, și felicitări cordiale îi au respuns mult talentatului și mult simpaticul conferințiar.

Așteptăm cu multă curiositate conferințele, ce vor urma. Mai cu samă conferința dl. profesor Stefureac, despre viața lui Vasile Alexandri și conferința mult știutului nostru profesor Victor Nussbaum, care desigur n'a anunțat pînă acuma materia conferinței sale cu gîndul și cu planul, de a face o surprisă publicului Suceveau.

Sîntem foarte linistiți. Conferințiarii pînă acuma au fost la înălțimea chemării lor, sperăm și ne place a crede, că și publicul nostru va știe să fie la înălțimea datoriei sale.

Ancă odată mulțămirele noastre clubului Român.

A. L.

Apel.

În 21 Decembre st. n. a. c. sa constituit in comuna Mitocul-Dragomirnei societatea «Mitropolitul Silvestru, pentru sprijinirea scolarilor sîrmani dela școala poporală din Mitocul-Dragomirnei și pentru progresul cultural al membrilor sîi».

Societatea își va împlini scopul sîu prin provederea scolarilor sîrmani cu requisite, cărți scolare și îmbrăcăminte necesare, precum și prin distribuirea de premii constătătoare in cărți și requisite scolare.

Pentru Progresul cultural al membrilor societății se va înființa un cabinet de lectură îndestrat cu cărți și gazete, mai ales de cuprins agronomic, se vor ține prelegiri de cătră membrii și binevoitorii societății și se vor escuta cîntări de cătră chorul societății, care va consta atît din scolari, cari cerecetađa, cît și din cei ce au finit școala și din membrii societății. Localul societății este o odaie dela școala poporală

din Mitocul-Dragomirnei. După statutele societății are dreptul fiecare persoană bărbătească sau femească fără deosebire de naționalitate și confesiune a participa ca membru la această societate, de aceea ne luăm libertatea a invita pe P. T. public din toată inima a sprijini întreprinderea aceasta, participând ca membri sau ajutându-ne cu cărți și gazete în limba română și germană, că numai prin atare sprijin și-ar pute implini societatea scopul său. Taxele membrilor sînt foarte mici, Membrul ordinaru are de a plăti 25 cr. pe an. Ca membru sprijinitoru poate fi fiecare persoana care dăruiesce societății ori ce mijloace, cari țintesc la sprijinirea și ajungerea scopului societății.

Membrul fondatoru are de a plăti societății odată pentru totdeauna suma de 5 fl. v. a. Fiecare membru are dreptul, a lua parte la adunările societății, a face propuneri, a discuta și a vota, și a se folosi de cabinetul de lectură a societății.

Președintele
Alexandru Teran:

Editor și redactor responsabil: **Dr. Matei Lupu.**

Concurs.

Cu aceasta se scrie pentru anul școl. 1890/91 concursul asupra unui stipendiu de 50 fl. v. a. din „Fundăciunea Doamnei Elena de Poșovici.” Concurenții au a se adresa, prin Direcțiunea respectivei școli, către Comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina din Cernauț până într'a 30 Decembrie (11 Ianuar) 1890/91, prevedînd cererile cu următoarele alegate:

I. Mărturie de botez, prin care se documenteze căs Români bucovineni de religiunea ortodox-orientală;

II. Atestatul de paupertate;

III. Testimoniul gimnasial din semestrul al doilea al anului școlastic expirat, cu care se documenteze, că urmează studiile gimnasiale cu conduită bună și cu succes bun și în special din limba română.

Comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina.

Cernauț în 28 Noembrie (10 Decembrie) 1890.

Vicepreședintele:

V. V. Repta.

Secretariul:

D. Socoleanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia

EREDILOR RUDOLF ECKHARDT,

CERNAUȚ, Piața Austriei Nr. 3,

recomandă

stabilimentul său tipografic

pentru tot felul de lucrări tipografice

și în toate limbele,

cu prețuri foarte moderate.

Mare deposit de imprimate cu prețuri scădute pentru P. T. dirigătorii, comune și privați.